

Kainuusta maailmanhistorian pisimpiä miehiä

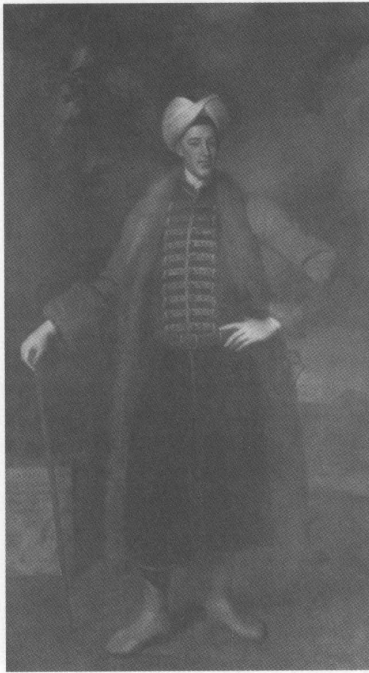
Maailman kymmenen pisimmän tiedossa olevan miehen joukossa on viisi eurooppalaista. Kolme heistä on suomalaisia, joiden kaikkien yhteiset sukujuuret ovat entisessä Paltamon emäpitäjässä. He ovat syntyneet kolmella viime vuosisadalla ja kukin heistä on ollut lähes 2,5 metriä pitkä.

Daniel Cajanus, 247,5 cm. Hän syntyi Paltamossa 1703 kappalaisen perheen kahdeksasta lapsesta nuorimpana. Danielin lapsuus ja nuoruus osui suuren Pohjan sodan ja ison vihan raskaisiin vuosiin. Hän lähti Paltamosta v. 1723 tienoilla maailmalle näyttelemään itseään rahasta, eikä hän koskaan enää palannut Suomeen.

Hän pestautui Puolan kuninkaan August II Väkevän kaartiin kornetiksi ja lipunkantajaksi. Hän lienee kuulunut jonkin aikaa Preussin kuninkaan Fredrik Vilhelm I:n pitkään kaartiin, johon oli koottu Euroopan pisimmät miehet. Daniel Cajanus vieraili monessa muussakin Euroopan hovissa. Hän oli aikansa kansainvälisesti tunnetuin suomalainen ja arvohenkilö, jonka tuttavapiiriin kuului Euroopan ylhäisön nimekkäimpiä edustajia.

Monissa maissa kierrellyt Cajanus viihtyi parhaiten Hollannissa. Hän asui viimeksi Haarlemin kaupungissa. Hän käytti kuvavälineenä erikoista vaunua, josta penkit oli poistettu, jotta hän mahtuisi sisään. Cajanus painoi niihin aikoihin 180 kiloa. Hän kuoli Hollannissa 46-vuotiaana v. 1749. Hänen luurankonsa on sittemmin joutunut kadoksiin Haarlemin St. Bavon kirkosta. Hän oli lahjoittanut suuren osan omaisuudestaan uskonnollisille järjestöille ja loput sisarelleen Annalle, joka oli myös tavattoman pitkä, n. 220 cm.

”Pitkän suomalaisen” muotokuva on Hollannissa St. Bavon kirkossa ja Frans Hals -museossa on hänen valtavan iso paitansa ja kolme jalkinetta. Hänen luonnollisen kokoinen muotokuvansa on Kansallismuseon keskusvarastossa. Muotokuvassa hän on pukeutunut puolalaisen aatelismiehen asuun, jota hän mielellään käytti. Muotokuvan maalautti Englannissa v. 1734 Montagun herttua John, jonka ovenvartijana Boughton housen linnassa Cajanus toimi. Herttua arvosti suomalaista niin paljon, että maalautti hänen muotokuvansa aikakauden parhaimpiin kuuluvalla taitelijalla Enoch Seemanilla. Suomen valtio osti taulun v. 1975 lontoolaisesta galleriasta. Cajanus pitää vielä kolmatta sataa vuotta kuolemansa jälkeenkin hallussaan Suomen pisimmän miehen ennätyslukemaa.

Daniel Cajanus 1703-1749
Kuva: Museovirasto

Lauri Moilanen 1886-1913
Kuva: Puolanka-Lehti

Lauri Moilanen, 246,3 cm, syntyi Puolangalla 1886. Hän muutti jo pienenä vanhempiensa mukana Amerikkaan, jossa hänen etunimensä muuttui Louisiksi eli Luwiksi. Hän oli jo 9-vuotiaana miehen mitoissa ja meni varhaisella iällä töihin kaivokseen niin kuin useimmat sen seudun suomalaiset siirtolaiset. 18-vuotiaana Moilanen saavutti lopullisen pituutensa, ja hänet julistettiin silloin maailman pisimmäksi ihmiseksi.

Louis Moilanen oli viime vuosisadan alussa kuuluisuus Pohjois-Amerikassa. Hän esiintyi mm. maailman kuulussa Ringling Brothersin sirkuksessa. Hänen kerrotaan esiintyneen yhdessä maailman painavimman naisen kanssa. Tämä Lydia Weidelman, alun perin Veteläinen, joka painoi parhaimmillaan yli 300 kiloa, oli kotoisin Kuusamosta.

Luwi oli luonteeltaan vaatimaton ja hiljainen, eikä häntä miellyttänyt itsensä esitleminen. Hän jätti lopulta sirkuksen ja palasi kotitalalle leskiäitinsä luo. Hän työskenteli enimmäkseen farmarina, mutta ehti toimia jonkin aikaa myös kapakoitsijana. Jos hänen kapakassaan joskus oli syntymässä rähinää, hänen tarvitsi vain vähän ärähtää, niin tappelu päättyi siihen. Moilanen ei herkästi tuonut esille suunnattomia voimiaan. Hän nautti viimeiset vuotensa suurta luottamusta ja hänet valittiin v. 1911 Hancockin piirikunnan rauhantuomariksi.

Hän kuoli aivokalvontulehdukseen v. 1913, vain 27 vuoden ikäisenä. Kuollessaan hän painoi 181 kiloa ja oli pituudeltaan sama kuin 18-vuotiaana. Hänet haudattiin piirikunnan kustannuksella Hancockissa. Siellä A.L. Paulsenin museossa sekä Houghtonin piirikunnan museossa on tallella Moilaselle aikanaan kuuluneita vaatteita. Lauri Moilanen oli suomalainen elämänsä loppuun saakka. Hänen lisänimensäkin oli kaikkialla ”Finnish Giant” - ”Suomalainen jättiläinen”.

Väinö Myllyrinne, 246 cm, syntyi Helsingissä 1909. Myllyrinteen pituudesta on olemassa monenlaista tietoa. Guinnessin Ennätysten kirja ilmoittaa hänen pituudekseen 251,4 cm. Yleisemmin hänen pituudekseen on kerrottu 248 cm. Hänen viimeisenä elinvuotenaan Meilahden sairaalassa, jonka luotettavuudesta ei pitäisi olla epäilystä, hänen pituudekseen mitattiin 246 cm. Kerrotaan, että Myllyrinne itse arveli hänestä aikaisemmin julkisesti ilmoitettuja mittoja mainosmielessä annetuiksi tiedoiksi, "sirkusmittoiksi". Joka tapauksessa hän oli koko elämänsä Suomen ja Euroopan pisin mies, osan aikaa myös maailman pisin. Samaan aikaan (1918-1940) eli yhdysvaltalainen Robert Wadlow, joka on ollut kaikkien aikojen pisin ihminen, 272 cm. Wadlowin kuoltua Väinö Myllyrinne oli maailman pisin henkilö.

Väinön synnyttyä perhe muutti pian Iittiin. Paltamossa Väinö asui v. 1918 jälkeen viitisen vuotta. Kun Myllyrinteet sittemmin muuttivat Merikarvialle, alkoi Väinö kasvaa tavatonta vauhtia ja hänet hyväksyttiin rippikouluun vuotta nuorempana kuin muut. Väinö meni sotaväkeen 1929, ja hänelle jouduttiin teettämään tilaustyönä kaikki sotilasvarusteet,

jotka ovat nykyisin nähtävillä Hämeenlinnan tykistömuseossa. Asevelvollisuuden suoritettuaan Väinö oli töissä valtion miinapajassa. Töihin Katajanokalle 170-kieloinen jättiläinen ajoi omien mittojensa mukaan tehdyllä polkupyörällä, joka on edelleen olemassa.

Ennen sotia Väinö työskenteli sirkuspainijana ympäri Eurooppaa. Siviilielämässään hän yritti sulautua muiden joukkoon, mutta vaikeaa se oli. Talvisodan sytyessä v. 1939 hän palasi kotimaahan. Hän osallistui molempiin sotiin miinan-asetajana Katajanokan sotasatamassa.

Väinö Myllyrinne asettui v. 1952 omakotitaloon Järvenpäähän ja hoiti siellä elinkeinonaan pientä kanalaa. Hän ehti lyhyen aikaa olla naimisissakin. Väinö vietti hiljaista syrjäanvetäytynyttä elämää kieläytyen lehtihaastatteluista. Hän ei koskaan näytellyt maksusta itseään Suomessa, mutta kävi joskus esittäytymässä yleisölle. Myllyrinne kuoli jättiläiseksi harvinaisen vanhana, 54-vuotiaana v. 1963 Järvenpäässä, jonne hänet myös on haudattu. Järvenpään museossa on tallella hänen jäämistöään mm. aikaisemmin mainittu polkupyörä sekä esiintymispuku ja kengät (nro 57).

MYLLYRINTEEN SUKUHISTORIASSA esiintyviä nimiä: Väinön isänäidinäiti oli Miina Susilahti eli "Susilahden susi" Laviasta, joka kuuleman mukaan nosti yksin täysinäisen tervatynnyrin maasta rattaalle. Miinan veljenpoika oli muohijärveläinen Rauvan Jaakko, 222,5 cm, väkivahva jättiläinen, jonka rippikouluaikainen 37 cm (nro 55) pitkä kengän lesti on tallella Satakunnan museossa. Paltamosta Maria Keränen, Väinö Myllyrinteen äiti. Marian äidin suvusta löytyy 1800-luvun loppupuolella elänyt paltamolainen, isokokoinen voimamies Eerikki Karppinen (Talas-Eera). Keräset ja em. Moilaset ovat olleet sukua toisilleen. (MH)

Lähde: Suomalainen kulttuurilehti "Hii-denkiivi" nro 5/2001 "Jättien juuret johtavat Kainuuseen", Kimmo Koskela. TV 1 A-studio 25.2.2002 "Maailman pisimmät miehet", haastateltavana Kimmo Koskela.

Väinö Myllyrinne
1909-1963
Kuva:
Kalle Keränen